

4.10.2017

Dnro:
658/620/2017

Viestintäviraston tulkintamuistio kertakirjautumisesta ja eräistä muista kysymyksistä vahvassa sähköisessä tunnistamisessa

1 Tulkintamuistion tarkoitus

Tunnistuspalvelun tarjoajat ovat esittäneet Viestintäviraston tunnistus- ja luottamuspalvelutyöryhmässä tulkintakysymyksen siitä, onko kertakirjautuminen vahvalla sähköisellä tunnistusvälineellä mahdollista tunnustuslain mukaan.

VM:n ja LVM:n vetämässä luottamusverkoston hallintamallityöryhmässä linjattiin vuonna 2015, ettei kertakirjautumista määritellä luottamusverkostossa, mm. koska tietoturvallisen käsittelyn määrittely on haasteellista. Asiaa ei ole siksi työstetty Viestintäviraston tunnistus- ja luottamuspalvelutyöryhmässä 2016, mutta toimijat ovat nostaneet kysymyksen uudestaan esille.

Tämän muistion tarkoituksena on antaa toimijoille ennakoivaa neuvontaa *tunnustuslain tulkinnasta*.

Kertakirjautumisen *teknisesti tietoturvallisen toteutuksen määrittelyjä* tarkastellaan yhdessä toimijoiden kanssa luottamusverkoston yhteistoimintaryhmän alatyöryhmässä syksyllä 2017. Määrittelyjen valmistuttua Viestintävirasto päättää erikseen niiden julkaisutavan.

Seuraavissa kohdissa tarkastellaan tunnustuslain kannalta eri toimintamalleja, joita Viestintävirasto on tunnistanut arvioidessaan asiaa yhteistyössä tunnistuspalveluntarjoajien kanssa.

2 Asiointipalveluiden yhdistäminen (heikolla tunnistamisella)

Asiointipalvelut voidaan yhdistää siten, että asiakasta *ei tunnisteta vahvasti* kaikkiin asiointijärjestelmiin. Asiointipalveluiden yhdistäminen perustuu tällöin asiointipalveluiden asiakasrekistereihin, asiakassuhteisiin ja sopimukseen.

Valmistelussa tästä mallista on käytetty myös termiä *portaalimalli*.

- 1) Käyttäjä tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella asiointipalveluun A.
 - 2) Käyttäjän kannalta ajallisesti samaksi mielletävässä asiointitapah-
tumassa käyttäjä siirretään muiden asiointipalveluiden (B-N) järjes-
telmiin tai muiden asiointipalveluiden (B-N) järjestelmistä haetaan
käyttäjään liittyviä asiointitietoja asiointipalveluun A.
- Vahvaa sähköistä tunnistustapahtumaa tai siinä saatua tietoa **ei** väli-
tetä palvelusta A muihin asiointipalveluihin B-N.

- **Siirtymän tai asiointipalveluiden yhdistelyn luotettavuutta ei perusteta vahvaan sähköiseen tunnistamistapahtumaan.**
- Asiointitapahtumien yhdistely perustuu asiointipalveluiden A ja asiointipalveluiden B-N omiin asiakasrekistereihin ja sopimuksiin.

Henkilötietojen käsittelyoikeuden on perustuttava yleiseen henkilötietolainsäädäntöön. Yhdistäminen voidaan rinnastaa tunnistuslain kannalta esimerkiksi siihen tilanteeseen, että asiointipalvelu luo asiakkaalleen käyttäjä-tunnus-salasana -parin.

3 Kertakirjautuminen vahvalla sähköisellä tunnistamisella

3.1 Yleistä

Asiointipalvelut yhdistetään samaan asiointitilanteeseen siten, että asiakas tunnistetaan *vahvasti* kaikkiin asiointijärjestelmiin.

Viestintävirasto katsoo, että luottamusverkoston ja tunnistuslain vaatimusten piiriin kuuluvan tunnistusvälityspalvelun on hallinnoitava kertakirjautumista, jotta vastuu sen luotettavuudesta voidaan turvata.

Kertakirjautumisen tarjoaminen on tunnistuslain valossa sallittua, kunhan se täyttää kaikilta osin säännösten vaatimukset. Kertakirjautumisen tarjonta ei ole tunnistuslain valossa perusteltua kategorisesti rajoittaa. Viestintävirasto huomauttaa, että toimijoiden on mahdollisten rajoitusten harkinnassa hyvä ottaa huomioon yleinen kilpailulainsäädäntö.

3.2 Mallin kuvaus

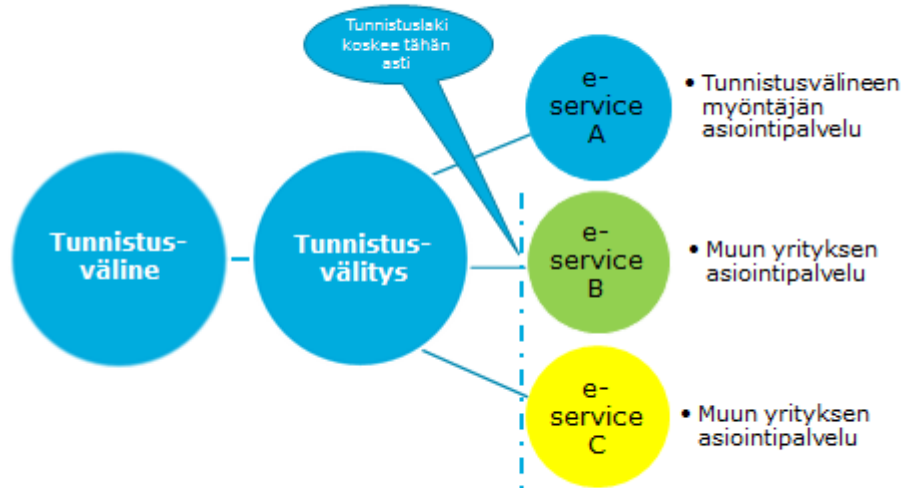
Valmistelussa tästä mallista on käytetty myös termiä *kertakirjautumisen välityspalvelumalli*. Tämä tarkoittaa sitä, että luottamusverkostoon kuuluva tunnistusvälityspalvelu ylläpitää kertakirjautumista ja vastaa siitä, että sen luotettavuus täyttää vahvan sähköisen tunnistamisen vaatimukset. Tässä muistiossa ei enää tarkastella sitä valmistelun aikana esillä ollutta vaihtoehtoa, että asiointipalvelut vastaisivat vahvan sähköisen tunnistamisen säädetyistä vaatimuksista.

- 1) Käyttäjä tunnistautuu vahvalla sähköisellä tunnistamisella asiointipalveluun A. Tunnistaminen perustuu asiointipalvelu A:n ja luottamusverkostoon kuuluvan tunnistusvälityspalvelun sopimukseen.
- 2) Käyttäjän kannalta ajallisesti samaksi mielletävissä asiointitapahtumassa käyttäjä siirretään muiden asiointipalveluiden (B-N) järjestelmiin tai muiden asiointipalveluiden (B-N) järjestelmistä haetaan käyttäjään liittyviä asiointitietoja asiointipalveluun A vahvan sähköisen tunnistuksen perusteella ilman, että käyttäjän tarvitsee tunnistautua uudelleen vahvasti siirtymien tai tiedonhakujen yhteydessä.
 - Vahva sähköinen tunnistustapahtuma ja siinä saatu tieto välitetään myös asiointipalveluihin B-N.
 - Asiointipalvelukokonaisuus tukeutuu jokaisen asiointipalvelun asiointi-istunnon osalta vahvaan sähköiseen tunnistamiseen.

Tunnistusvälityspalvelu yhdistää ne asiointipalveluistunnot, joissa halutaan hyödyntää samaa vahvaa tunnistustapahtumaa. Kertakirjautuminen pysyy

luottamusverkostoon kuuluvan tunnistusvälityspalvelun vastuulla ja hallinnassa ja vahvan sähköisen tunnistuksen sääntelyn piirissä.

Kertakirjautumisen välityspalvelumalli

3.3 Käyttäjän näkökulma

3.3.1 Säännökset

Tunnistuslain 15 §:ssä säädetään tiedoista (sopimusehdoista), jotka tunnistusvälineen tarjoajan on annettava käyttäjälle ennen sopimuksen tekemistä.

Lain 20 §:ssä todetaan, että tunnistusvälineen liikkeelle laskeminen perustuu tunnistusvälineen hakijan ja tunnistuspalvelun tarjoajan väliseen sopimukseen. Sopimus on tehtävä kirjallisesti. Sopimus voidaan tehdä myös sähköisesti, jos sen sisältöä ei voida yksipuolisesti muuttaa ja se säilyy osapuolten saatavilla.

Lain 23 §:ssä säädetään tunnistusvälineen haltijan velvollisuuksista ja mm. siitä, ettei haltija saa luovuttaa välinettä toisen käyttöön.

Lain 21–27 §:issä säädetään muutoinkin tunnistusvälineen tarjoajan ja tunnistusvälineen haltijan oikeuksista ja velvollisuuksista.

3.3.2 Käyttäjäkokemus

Käyttäjän näkökulmasta tunnistautuminen asiointipalvelusta toiseen siirtyäessä voi tuntua käytännössä hankalalta.

Toisaalta käyttäjän asiointin turvallisuus voi heikentyä, jos asiointisessioita ketjutetaan ja tukeudutaan vanhaan kirjautumistietoon, koska se lisää epäselvyyttä siitä, mihin käyttäjä on kirjautuneena, väärinkäytösriskiä ja kovin pitkäkestoisena myös heikentää tunnistuksen ajantasaisuutta.

Jotta käyttäjä pystyy pysymään perillä siitä, missä palveluissa hän on kirjautuneena, kertakirjautuminen edellyttää hyvää istuntojen hallintaa ja

käyttäjän informoimista siitä ja lisäksi suoja-keinoja huolimattomalle tai osaamattomalle käyttäjälle, jotta vaara oikeudettomaan asiointiin tämän identiteetillä minimoidaan. Kertakirjautumisen keston tulee olla myöskin ajallisesti tarkkaan rajattua, jotta istunnot eivät jää voimaan liian pitkäksi aikaa.

3.4 Tekninen tarkastelu

3.4.1 Säännökset

Tunnistuslain 8 §:ssä ja 8 a §:ssä säädetään tunnistusjärjestelmän ja tunnistusmenetelmän luotettavuusvaatimuksista mukaan lukien tietoturvasuus.

Vaatimuksia tarkennetaan tunnistuslain nojalla annetussa Viestintäviraston määräyksessä 72/2016 M. Määräyksen 9 §:ssä määrätään tietoturva-vaatimuksista asiointipalvelurajapinnassa.

Tunnistuslain 8.2 §:n mukaan

Jokaisessa tunnistusmenetelmässä on käytettävä sähköisen tunnistamisen varmuustasoasetuksen liitteen kohdassa 2.3.1 tarkoitettua sellaista dynaamista todentamista, joka muuttuu jokaisessa uudessa henkilön ja hänen henkilöllisyytensä varmentavan järjestelmän välillä tapahtuvassa todentamistapahtumassa.

3.4.2 Tekninen toteutus

Viestintävirasto valvoo, että kertakirjautuminen täyttää säännösten vaatimukset. Toteutuksen tulee kuulua säännöksissä edellytetyn säännönmukaisen arvioinnin piiriin, kuten muidenkin teknisten toimenpiteiden.

Kertakirjautuminen vahvana sähköisenä tunnistuksena edellyttää sitä, että identiteettitiedon siirtäminen useampiin asiointipalveluihin tapahtuu tietoturvallisesti vahvan sähköisen tunnistuspalveluntarjoajan kontrollissa.

Teknisesti istunnon hallinta tunnistusvälityspalvelussa ja asiointipalvelussa on mahdollista esimerkiksi evästeen avulla. Lisäksi tunnistusvälityspalvelun olisi välitettävä kirjautumistieto kolmansille tahoille eli muille asiointipalveluille esimerkiksi SAML-protokollaa käyttäen.

Tunnistusvälityspalvelu ei vastaa asiointipalvelun tietoturvasuudesta, mutta M72 mukaan tunnistusvälityspalvelu vastaa oman ja asiointipalvelun välisen rajapinnan tietoturvasuudesta.

Jos tunnistustapahtuman perusteella siirretään identiteettitietoa useampiin asiointipalveluihin, tunnistusvälityspalvelu voi vaikuttaa siirtämisen tietoturvasuuteen vain, jos siirtyminen tapahtuu välityspalvelun kautta ja tunnistusvälityspalvelun istuntotietoa hyödyntäen. Tunnistusvälityspalvelun olisi siis hallinnoitava sitä, että eri istunnot liittyvät samaan tunnistustapahtumaan.

Tekniseen toteutukseen liittyviä kysymyksiä on tarkoitus tarkastella erikseen syksyn 2017 aikana luottamusverkoston yhteistoimintaryhmän teknisessä alatyöryhmässä. Tarkasteltavia seikkoja ovat esimerkiksi evästeiden tai muiden teknisten hallintatapojen käyttö, istuntojen turvalliset aikarajat ja istuntojen purkaminen.

3.5 Tietosuoja

3.5.1 Säännökset

Tunnistuslain 6 §:ssä ja 7 §:ssä säädetään henkilötietojen käsittelystä vahvassa sähköisessä tunnistamisessa. Lain 24 §:ssä säädetään tunnistustahtumia koskevien tietojen tallentamisesta ja oikeudesta käsitellä tietoja mm. tunnistusvälineen haltijan tai tunnistuspalvelua käyttävän asiointipalvelun pyynnöstä.

3.5.2 Tietosuojakäytänne

Välineen tarjoajan ja välityspalvelun välillä tehtävissä sopimuksissa on suositeltavaa noudattaa luottamusverkoston käytännesääntöjä ja niiden liitteenä olevaa tietosuojakäytännettä (Viestintäviraston suositus 216/2017 S).

Välityspalvelun tarjoajan ja asiointipalvelun välisessä sopimuksessa on huomioitava myös henkilötietojen käsittelyyn liittyvät kysymykset. Tunnistustietoja ei saa välittää eteenpäin sellaiselle osapuolelle, joka ei ole lain mukaan oikeutettu käyttämään henkilötietoja.

3.6 Tunnistusperiaatteet ja käyttörajoitukset

3.6.1 Säännökset

Tunnistuslain 14 §:n mukaisissa tunnistusperiaatteissa on oltava keskeiset tiedot mm. kaikista palveluun sovellettavista ehdoista.

Tunnistuslain 18 §:n mukaan tunnistusvälineen tarjoaja voi asettaa välille sekä sopimusperusteisia että teknisiä käyttörajoituksia.

18 § Oikeustoimen tekemiseen kohdistuvat estot ja rajoitukset

Tunnistuspalvelun tarjoajan, tunnistuspalvelua käyttävän palveluntarjoajan sekä tunnistusvälineen haltijan välisillä sopimuksilla voidaan tunnistusvälineen käyttäminen oikeustoimien tekemiseen estää. Lisäksi oikeustoimien tekemiseen voidaan asettaa sekä käyttötarkoitukseen että tapahtumien rahamääräiseen arvoon liittyviä rajoituksia.

Tunnistuspalvelun tarjoajan on huolehdittava siitä, että estot tai rajoitukset ovat kaikkien osapuolten tiedossa tai havaittavissa helpolla tavalla. Tunnistuspalvelun tarjoaja voi myös toteuttaa estot tai rajoitukset teknisin keinoin. Tunnistuspalvelun tarjoaja ei vastaa niistä toimista, jotka on tehty estojen tai rajoitusten vastaisesti siitä huolimatta, että tunnistuspalvelun tarjoaja on toiminut huolellisesti.

Tunnistuspalvelun tarjoajan on järjestettävä tunnistuspalvelua käyttävälle palveluntarjoajalle mahdollisuus tarkastaa tunnistusvälineeseen liittyvät estot tai rajoitukset ympäri vuorokauden. Velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos tunnistusvälineen estojen tai rajoitusten vastainen käyttö on teknisin keinoin estetty.

Tunnistuslain 12 a §:n 2 momentin mukaan:

Luottamusverkostoon kuuluvan tunnistuspalvelun tarjoajan on noudatettava sellaisia hallinnollisia käytäntöjä, jotka mahdollistavat tunnistuspalveluita tarjoavien ja niitä hyödyntävien sähköisten palveluntarjoajien tarjoamien palveluiden yhteentoimivuuden sekä tarjottava tekniset rajapinnat, jotka luovat edellytykset tunnistuspalveluita tarjoavien ja niitä hyödyntävien toimijoiden väliselle toiminnalle.

3.6.2 Soveltaminen kertakirjautumisen mahdolliseen rajoittamiseen

Viestintävirasto katsoo säännösten perusteella, että jos kertakirjautuminen tunnistusvälineellä halutaan estää:

- rajoituksen tulee olla tarkistettavissa tunnustuslain 18.3 §:n mukaisesti ympäri vuorokauden,
- samat rajoitukset pätevät sekä tunnistusvälineen tarjoajan omaan välitystoimintaan että ulkoiseen välitystoimintaan (12 a §) ja
- rajoitusten tulee ilmetä tunnustuslain edellyttämällä tavalla käyttäjän sopimusehdoista (15.1 § 7 k.) ja tunnustusperiaatteista (14 §).

Viestintäviraston suosituksessa luottamusverkoston käytännösäännöistä (Viestintäviraston suositus 216/2017 S, k. 4.10 Välineiden käyttörajoitukset) todetaan seuraavaa:

Tunnistusvälineen tarjoaja voi asettaa välineelle sekä sopimusperusteisia että teknisiä käyttörajoituksia (18 §). Tunnistuspalvelun tarjoajan tulee kuitenkin kohdella asiakkaitaan syrjimättä ja tunnistusvälineiden hakijoita tasapuolisesti sopimuksen tekemisen yhteydessä (20 §). Välineiden mahdollisista käyttörajoituksista on sovittava sopijapuolten välisissä sopimuksissa. Tunnistuspalvelun tarjoajan on huolehdittava siitä, että estot tai rajoitukset ovat kaikkien osapuolten tiedossa tai havaittavissa helpolla tavalla.

Lainsäätäjän tahtotila on saada markkinoille yleis- ja laajakäyttöisiä tunnistusvälineitä, jotka käyvät kaikenlaiseen asiointiin. Tunnistusvälineitä voidaan pitää tietoyhteiskunnan peruspalveluina (ks. mm. LIV 12/2009 ja LIV 33/2014). Yleiskäyttöisyydestä poikkeaville rajoituksille on oltava perusteltu tarve eikä rajoituksia saa käyttää enempää kuin on oikeassa suhteessa poikkeamisen oikeuttavan perustellun tarpeen saavuttamiseksi. Käyttörajoituksilla ei saa tarkoituksellisesti estää laillisen liiketoiminnan harjoittamista.

Jos siis tunnistusvälineen käyttöä sähköisessä asiointissa asiointipalvelussa poikkeuksellisesti rajoitetaan tunnustuslain 18 §:n mukaisella käyttörajoituksella, on tunnistusvälineen tarjoajan huolehdittava siitä, että käyttörajoitus on tunnistusvälineen haltijan ja asiointipalveluiden tiedossa ja helposti havaittavissa. Käyttörajoitusten on oltava tarkistettavissa tunnustuslain 18.3 §:n mukaisesta palvelusta, paitsi jos niiden vastainen käyttö on teknisin keinoin estetty.

Tunnistusvälineen käyttörajoitusten tulee olla samoja riippumatta tunnituksen välittävästä tahosta. Rajoitukset eivät siten voi riippua siitä, tarjoaako tunnistuspalvelun asiointipalvelulle tunnistusvälineen tarjoaja itse tunnistusvälityspalvelun roolissa vai muu tunnistusvälityspalvelun tarjoaja, joka välittää tunnistusvälineen tarjoajan siirtämiä tunnistetietoja.

Tunnistusvälineen tarjoaja voi edellyttää, että tunnustuslain 18 §:n mukaisia (tunnistusvälineen haltijan tiedossa olevia) käyttörajoituksia noudatetaan myös luottamusverkoston toimijoiden välillä ja että välityspalvelun tarjoaja huolehtii tästä myös asiointipalvelujen kanssa tekemissään sopimuksissa.

Tunnustuslain 18.1 §:ään perustuvia rajoituksia tai oikeustoimien tekemiseen kohdistuvia estoja ei voi määritellä sopimusehdoissa asiakas- tai asiointipalvelukohtaisesti. Asiointipalvelukohtaista käyttörajoitusta ei voida pitää lainkohdan tarkoittamalla tavalla "käyttötarkoitukseen" liittyvänä rajoi-

tuksena. Tämä merkitsee, että käyttörajoitus on määriteltävä yleisemmällä tasolla. HE 36/2009, s. 57:

Ehdotetusta momentista käy ilmi, että rajoitukset voivat kohdistua niihin käyttötarkoituksiin, joihin tunnistusvälinettä voi käyttää, [e]simerkiksi tehtävien oikeustoimien laatua voidaan rajoittaa. Rajoitukset voivat olla myös euromääräisiä. Mikään ei myöskään estä asettamasta molempia rajoituksia tunnistusvälineeseen.

Julkishallinnon palveluihin tunnistamisesta säädetään laissa hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista (607/2016). Kertakirjautumisen toteuttaminen Suomi.fi-tunnistuksessa kuuluu tämän lain piiriin.

Käytännestäntöjä valmisteltaessa on todettu Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa käytyjen keskustelujen perusteella, ettei käytännestäntöissä ole perusteltua rajoittaa kategorisesti kertakirjautumisen käyttämistä.

Kertakirjautumisen mahdollisten rajoitusten tulisi ilmetä tunnistusperiaatteissa. Tunnistusvälityspalvelun kohdalla tunnistusperiaatteita on kutsuttu Viestintäviraston neuvonnassa ja ohjeissa myös välityspeiraatteiksi.

3.7 Hintasääntelystä

3.7.1 Säännökset

Tunnistuslain 12 a §:ssä säädetään 10 sentin enimmäishinta, jonka tunnistusvälineen tarjoaja voi periä tunnistusvälityspalvelulta tunnistetiedon välittämisestä.

Lain 12 a §:n sanamuoto koskee tunnistetiedon välittämistä:

... tunnistuspalvelun tarjoajan lähettäessä sähköiseen tunnistusvälineeseen liittyvää tietoa toiselle sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajalle edelleen välitettäväksi, välitettävästä tunnistetiedosta tulee suorittaa lähettäjälle korvaus. Välitettävästä tunnistetiedosta perittävä korvaus voi olla enintään 10 senttiä.

Lain perusteluissa HE 272/2014 todetaan seuraavaa:

Tunnistuspalveluiden tarjoajat voivat keskinäisellä sopimuksella sopia myös alemmasta hinnasta tai hinnoittelusta, joka mahdollistaa tapahtumamääristä riippumattoman korvauksen. Keskimääräinen korvaus välitettävästä tunnistetiedosta ei saa kuitenkaan ylittää 10 sentin enimmäiskorvausta.

3.7.2 Soveltaminen

Viestintävirasto katsoo, että lain sanamuoto tukee tulkintaa, että enimmäishinta on 10 senttiä mahdollisesta kertakirjautumisesta riippumatta. Virasto ei ota tässä vaiheessa kantaa hinnoittelumalleihin tai kertakirjautumisen huomioimiseen niissä.

4 Erityistapaus: Tunnistusvälineen tarjoajan oma asiointipalvelu

Tunnistuslakia ei sovelleta lain 1 §:n mukaan yhteisöön, joka käyttää omaa tunnistusmenetelmäänsä omien asiakkaidensa tunnistamiseen omissa palveluissaan.

Näin ollen lakia ei sovelleta esimerkiksi verkkopankkitunnusta tarjoavan pankin tai mobiilivarmennetta tarjoavan teleyrityksen tarjoaman vahvan sähköisen tunnistusvälineen käyttöön sen omassa sähköisessä asiointipalvelussa (kohdassa 3.2 olevassa kuvassa e-service A). Konsernin tai yhtiön

yhteisen järjestelmän sisällä asiointi voidaan katsoa lain tarkoittamaksi omaksi sähköiseksi asiointipalveluksi.

Jos tunnistusvälineen tarjoajan omaan asiointipalveluun yhdistetään muita asiointipalveluita, tätä ei voida katsoa enää lain tarkoittamaksi omaksi palveluksi ja laki tulee sovellettavaksi. Tällöin asiointi voidaan toteuttaa joko ilman vahvaa sähköistä tunnistamista kohdan 2 mukaisesti tai vahvalla sähköisellä tunnistamisella kohdan 3 mukaisesti.

5 Tunnistusvälityksen alihankinta tai jälleentarjonta

5.1 Tiivistelmä

Sähköisten asiointipalveluiden toteuttamisessa vahva sähköinen tunnistaminen on usein vain yksi toiminto. Tunnistusvälityksen tarjoajan lisäksi asiointipalveluun voi liittyä muita toimijoita, kuten palvelualustan tekninen toteuttaja.

Viestintävirasto arvioi, että luottamusverkostoon kuuluvan tunnistusvälityspalvelun täytyy vastata vahvasta sähköisestä tunnistamisesta asiointipalvelurajapintaan saakka.

Tämä tarkoittaa sopimuksellisesti sitä, että esimerkiksi palvelualustan tekninen toteuttaja on katsottava tunnistusvälityspalvelun vastuulla toimivaksi alihankkijaksi (kohta 5.2.1).

Edelleen tämä tarkoittaa sopimuksellisesti sitä, että muut kuin vahvan sähköisen tunnistamisen luottamusverkostoon rekisteröidyt toimijat eivät voi jälleentarjota vahvaa sähköistä tunnistusta asiointipalveluille (kohta 5.2.2). Viestintävirasto ei ole pystynyt tunnistamaan sellaisia objektiivisia kriteerejä, joiden perusteella tai joiden mukaisesti luottamusverkostoon kuulumaton toimija voisi perustellusti tarjota vahvaa sähköistä tunnistusta asiointipalveluille.

5.2 Alihankinta vai jälleentarjonta

Kohdassa 3 tarkoitettua kertakirjautumisesta erillisenä kysymyksenä on tarkasteltava erilaisia sopimusmalleja välityspalvelun ja asiointipalvelun välillä, jos mukana on myös sopimuksia kokoava välityspalvelun alihankkija tai muita osapuolia.

Tunnistusvälityspalvelun ja asiointipalvelun sopimussuhde vahvasta sähköisestä tunnistuspalvelusta voidaan käytännössä järjestää eri tavoilla. Asiointipalvelun ja tunnistusvälityspalvelun lisäksi palveluketjussa voi tyypillisesti olla mukana asiointipalveluille yhteistä palvelualustaa tarjoava toimija.

Tunnistuslain kannalta on tarpeen tunnistaa, kuka vastaa vahvan sähköisen tunnistamisen vaatimustenmukaisuudesta. Tällöin on arvioitava, toimiiko luottamusverkostoon kuulumaton palvelualustan tarjoaja tunnistusvälityspalvelun alihankkijana tai asiointipalvelun alihankkijana vai onko sen katsottava toimivan palveluketjussa itsenäisenä tunnistusvälityspalveluna. Arvioinnissa on merkityksellistä, kenen kanssa asiointipalvelu sopii tunnistuspalvelusta ja kuka huolehtii teknisesti asiointipalvelurajapinnan toteuttamisesta määräyksen 72 tarkoittamassa mielessä.

Sopimusten kannalta asiaa voidaan arvioida alihankintana tai jälleentarjontana seuraavissa kohdissa kuvatulla tavalla.

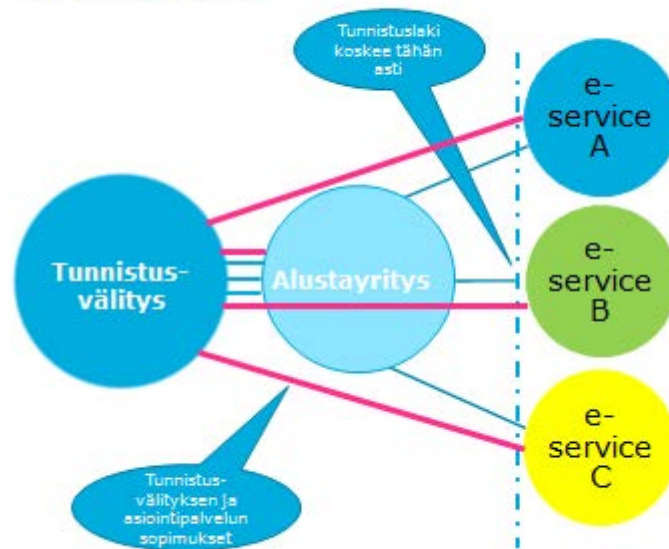
5.2.1 Alihankinta

Tunnistusvälityspalvelun tarjoaja sopii asiointipalvelun kanssa vahvasta sähköisestä tunnistuksesta ja siitä, että asiointipalvelussa tunnistus välitetään palvelualustan tarjoajan järjestelmän kautta.

Niissä tilanteissa, joissa asiointipalvelu tekee sopimuksen vahvasta sähköisestä tunnistuspalvelusta suoraan tunnistusvälityspalvelun kanssa, palvelualustan tarjoaja on lähtökohtaisesti katsottava tunnistusvälityspalvelun alihankkijaksi. Tällöin tunnistusvälityspalvelu vastaa siitä, että palvelualustan tarjoajan toiminta vastaa tunnistusvälitykseen vaikuttavalta osalta tunnistuslain vaatimuksia.

Jokaisella asiointipalvelulla voi olla oma yhteys tunnistusvälityspalveluun tai palvelualustan tarjoajalla voi olla yksi koottu yhteys tunnistusvälityspalveluun. Tämä asiointipalvelukohtainen yhteyksien eriyttäminen on arvioitava tunnistusjärjestelmän tietoturvasuhteiden vaatimusten perusteella.

Palvelualustayritys tunnistusvälityksen alihankkijana

5.2.2 Jälleentarjonta

Tunnistusvälityspalvelu sopii palvelualustan tarjoajan kanssa, että palvelualustaa käyttäville asiointipalveluille toteutetaan asiakkaiden vahva sähköinen tunnistus.

Jos asiointipalvelun sopimus vahvasta sähköisestä tunnistuksesta tehdäisiin muun kuin luottamusverkostoon kuuluvan toimijan kanssa, tunnistuksen tarjoaja ei kuuluisi sääntelyn ja valvonnan piiriin. Peruseriaate vahvan sähköisen tunnistuksen sääntelyssä on se, että koko vahvan tunnistuksen tarjonnan ketju asiointipalvelurajapintaan saakka on sääntelyn vaatimusten piirissä. Siten Viestintävirasto katsoo lähtökohtaisesti, että jos palvelualustan tarjoaja tekee sopimuksia myös tunnistuspalvelusta asiointipalveluiden kanssa omissa nimissään, se olisi katsottava tunnistuspalvelun tarjoajaksi, jonka tulisi olla luottamusverkostoon ilmoittautunut valvottu toimija.